

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókörben átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 »
Helyben házas házba:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 »
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és kedd utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kárártok visszaszállítását vagy megőrzését nem vállalja.
 Hirdetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyi árak 5 fillér.

Hazánk és a külföld.

Idegenek vagyunk mi magyarok a vén Európában, dacára annak, hogy immár ezer esztendő óta meghaladó idők óta vagyunk ebben az országban a hódítás jogán, a min az összes államszervezetek mint jogosító lényen gyökerestek meg mellettünk, mögöttünk és utánunk. De a kevert faj Európában még mindig áskálódik ellenünk és holmi Cicely Corbett neven nevezett feminista el merik szavalni nekünk, hogy ő ugy volt informálva, mintha a Kárpátoktól az Adriáig valami vad törzs tartaná megszállva ezt a szép területet.

Az az angol feminista tulajdonképpen csak az igazat mondotta, legalább az ő információi szerint. Ezek az információk pedig táplálkoznak a napi sajtónak a közleményeiből, melyek tagadhatatlan rossz akarattal ezt az országot hol fumigálják, hol pedig gonosz indulatu közleményeikkel úgy tüntetik fel, mintha itt az európai polgárosodás tanyáját még nem verhetné fel.

Pedig ezt a tanyát mi előbb megcsináltuk magunknak, mint a Cicely Corbett nagy és világbíró nemzetet az angol A mikor Dickens a közismert Boz az angolszász társadalmat az irói vénából fa-

kadó erős megfigyeléssel és a guny hatalmas fegyvereivel mint a brutális rabló fészkeit ostromolta, akkor már nálunk megvolt a művelt középosztály, a melynek erejéből fakadt a mai magyar társadalom, az a társadalom, a melynek minden nemzetalkotó erősségeit éppen most pusztítják nálunk azzal, hogy fölébe akarják helyezni a milliomosokat, az intellektuelleknek azt a degenerációra hajlandó csoportját, a mely megtagad mindent ennek az országnak az országot alkotó, nemzet fentartó gerincétől a magyarságtól.

Hát bizony szomorú dolog, hogy nálunk egy-egy feminista, vagy nemzetközi szocialista azzal arathat tapsokat, hogy kijelenti, hogy csalódott a mi feltételezett barbár mivoltunkban. A mélyen tisztelt nyugateurópai nemzetek generált, avagy degenerált képviselői, a kik tele vannak minden szociológiai tudománnyal, de hiányzik bennük a történelemnek megértése, igen naivul itélik meg a mi helyzetünket. Mert ha ugyan el voltunk maradva iparban, kereskedelemben, a magunk javának az értékesítéséhez, de ez az ország soha nem állott műveltség tekintetében alatta az általános európai szintnek. Mindenben produkáltunk annyit, a mennyit népességi számarányunktól be-

csületes számítással várni lehetett. És e mellett két kézre fogott karddal, buzogánnyal védelmeztük a bennünket most galádul megrágalmazó Közép-Európát, a kereszténységet és a nyugati kultúrát végveszedelemmel fenyegető tatár és török ellenében.

Hogy a Cicely Corbettek kegyes leereszkedéssel, az orfeum-divák nótáikba szőtt magyar szavaikkal, az artisták pedig egy-egy háromszinű lobogó meglengetésével a mi magyar közönségünket lekötelezik, annak az oka abban van, hogy soha sem igyekeztünk elfoglalni helyünket, a mely bennünket a nemzetek koncertjében jogosan megilletett volna.

Soha sem volt a magyarnak propagandája a külföldön. Mig az apró Balkán államok, a velők egy követ fújó magyarországi nemzetiségek folyton tudtak arról gondoskodni, hogy a maguk nagyratermettsége, az ő elnyomottságuk a magyar nemzet lekicsinylésével, ennek az országnak a megrágalmazásával állítsák a külföld elé, addig mi ezekkel a kérdésekkel nem törődünk. Ha annak az energiának csak a kis százalékát mozgósítottuk volna a külföldre, a mivel benn a jó magyarok egymás ellen harcoltak évtizedek óta és tették egymást lönkre a magyar előtt, akkor bizonyára

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A detektiv.

Írta: H. Maxwell.

I.

Denman Cross, a detektiv, ugy érezte magát, mint az iró, a kinek bizonyos határidőre regényt kell szállítani, de agyát hiába erőlteti megfelelő probléma keresésével.

Hasonló helyzetbe jutott Denman Cross detektiv is, azzal a különbséggel, hogy neki nem regénytárgyat kellett keresni, hanem egy meghatározott időre megfejteni. Ez a nyomozó kötelesség, mint lidércnyomás nehezdedt szellemi képességeire.

A reggeli postával levelet és egy kis dobozt is kapott. A dobozban egy százfontos bankjegy mellett két pennyt is talált. A levél pedig így hangzott:

„Tisztelt uram! Nem tudom, segíthet-e rajtam, vagy nem? Ha ön nem segíthet, tudom, máshoz hiába fordulok. Kérem fogadja a mellékelt százfontot jutalmul az öntől kért szolgáltatást. Kérem nem árulhatom el. Tegnap érkeztem Londonba, hol egy angol nemessel

kellett volna megesküdnöm, a kinek már régebben eljegyzett menyasszonya vagyok és felkerestem azt a szállodát, melyben ő, előzetes értesítése szerint, szobát rendelt számomra.

Már az a körülmény, hogy nem várt rám a pályaudvaron, nyugtalanított és rossz sejtelmekkel töltött el. A szállodában egy külföldi titkosrendőrség ügynöke kijelentette, hogy vőlegényemet elfogták és meg is ölik, ha ma este a Viktória-pályaházból a legelső expresszvonattal haza nem utazom. És ez nem üres fenyegetés, mert politikai okokból egy uralkodó herceghez kellett volna nőül mennem és semmitől se rettenek vissza, hogy engem szerelmem tárgyától elválasszanak. Miután szívesebben választom a halált, mint a herceget, elhatároztam, hogy ha vőlegényemet nem sikerül este hat óráig kiszabadítani, önként vetek véget nyomorult életemnek. Ezzel talán megmenthetem az ő életét, ha megszűnik az ok, melyért el akarják pusztítani. Nem kereshetem fel személyesen és nem is fogadhatom magamnál, mert kémektől vagyok körülvéve. Angol jegyesem felvett neve Scudomare. Ha sikerül önnek megmenteni, tudassa vele, hogy a már ismert szállodában várom, ha ez azonban meg nem történhetné, akkor tudni fogom, hogy meghalt és felhasználok a magam mal hozott mérget. Nem jegyezhetem másként

magam, mint: egy szerencsétlen, vigasztalan hercegnő.

U. i. A mellékelt két darab pennyt a kandalló párkányán egymással szembeállítva találtam. A közöttük levő faburkolatra tiszta, világos írással az ön neve, Denman Cross volt bevéve. Miután mrt. Scudomare ebből a szobából szöktették meg, jogos a föltevés, hogy e két darab pennyvel jelezni akarta önnek a házat, vagy helyet, ahová elhurcolták. Kétségtelen, hogy volt már ideje és alkalma bővebb utasításokat adhatni. Gyakran emlegette előttem az ön rendkívüli ügyességét. Akar-e most segítségemre lenni? A két penny talányának megfejtésétől most két ember élete függ.

A detektiv eleinte azt hitte, hogy valaki rossz tréfát űzött vele. De a levélhez mellékelt száz font az ellenkezőről győződte meg, amennyiben a tréfálkozók nem szoktak ekkora összegeket feláldozni.

Feltűnt neki, hogy a két darab penny egyik oldalán Viktória királynő és Edward király fejei domborodnak ki. E körülménynek nem tulajdonított nagyobb jelentőséget, mert a mindennapi forgalomban sok ilyen ércpénzt találhatni. Nagyobb súlyt helyezett azonban arra, hogy éppen pennydarabok és nem más pénzdarabok voltak.

Ujdonság Nagyváradon! Régiségek!

Sternberg J. Bpest N.-Várad
Szt. László-téri hidnál.

Legolcsóbb bevásárlási forrás, régiségek, műtárgyak, perzsa szőnyegek, csillárok, arany és briliáns ékszerek, nászajándékok, vadászfegyverek, revolverek, sport és optikai cikkek. Vesszek és eserélek. — Gyűződjön meg árulmól védel közszer nélkül.

nem jönnének ide a feministák azzal a nagy felfedezéssel: ime Magyarország még sem a vadak tanyája.

Minél nagyobb lesz az országok általános kulturája, annál nagyobb kérdés lesz Magyarországnak az, hogy a művelt külföld előtt azt representálja, a minnek kell lennie: a művelt és az európai államok koncertjébe kulturájánál fogva beillő országot. Ezt a helyzetet meg kell teremteni nagy nemzeti érdekből, mert hiába van nekünk milliárdos költségvetésünk, fejlett irodalmunk, virágzó közgazdaságunk, ezeknek csak akkor van értékük kifelé és hatásuk a mi nemzetközi helyzetünkre, politikailag és gazdaságilag, ha a külföld ezt rólunk el is ismeri.

A helyzet a Balkánon. Nagy feltűnést keltett mindenféle politikai és diplomáciai körökben az az esemény, amely a Balkán-politika teljes irányváltozását van hivatva előkészíteni.

Gróf Berchtold külügyminiszter akciójával foglalkoznak most az összes hatalmak. Bár vannak hatalmak, amelyek bizonyos gyanuval kísérik monarchiánknak a Balkán-ügyekbe való beavatkozását, mégis a jelek arra mutatnak, hogy az akció sikerrel fog járni és Albánia pacifikálása belátható időn belül be fog következni.

Bizonyos, min* ujabban megerősítik, hogy formális konferencia a Balkán-ügyekre vonatkozólag nem lesz. Minthogy általánosságban a hatalmak szolidárisak, csak jegyzékváltásokra, talán személyes eszmecserekre fognak szorítkozni.

A hatalmak közbelépését sürgőssé teszik a Törökországból érkező legujabb hírek. Még

mindig nem lehet tudni, hogy mit jelent az albánok titokteljes felvonulása Üszkőbben. Most már körülbelül 12.000 főből álló albán sereg szállta meg a várost és úgy hirdik, hogy ez a sereg Üszkőbből Szalonikiba akar vonulni.

Az albán vezetők, akik már megegyeztek az új kormányral, hangsúlyozzák, hogy nyugtalanságra nincsen ok, azonban kétséges, hogy maguk a vezetők is féken tudják-e tartani az albánokat, akiknek, úgy látszik, többet ígértek, mint amennyit most megtarthatnak.

A hadapródiskola ünnepe.

Ránffy alezredes bucsuja.

Az új zászlósok felavatása.

Ma van a honvédhadapródiskola legdiszesebb ünnepe. Ma avatják zászlósokká a negyedéves növendékeket.

Ez az aktus fényes keretek közt fog lefolyni. Negyven növendéknek varrják föl a ragyogó csillagot s ezzel negyven fiatal ambíció indul ma el a fényesnek álmodott karrieré útján.

Erre az alkalomra az intézetben maradtak a harmadévesek is, akik aztán ma mennek vakációra. Az egész iskola lázas izgalommal készülődött a mai felavató ünnepélyre. Emeli a mai nap jelentőségét az a körülmény is, hogy az intézet parancsnoka, Ránffy Miklós alezredes ma bucsuzik el növendékeitől s a tanári kartól.

Az ünnepély kora reggel kezdődik. Hat óra negyven perckor lesz a tábori mise, melyet Kosáry Gyula fog mondani s melyen részt vesz az egész iskola. Mise után bevonulnak a diszterembe, ahol a zászlósokká előlépett volt negyedéves növendékek ünnepélyesen leteszik az

esküt, melynek szövegét Molnár Kálmán főhadnagy fogja fölolvadni.

Eskütétel után elbucszik a volt parancsnok a növendékektől s a tanároktól. Egyben beszédet intéz az új zászlósokhoz, akik közül Schlosser Gyula fog válaszolni az alezredesnek, megköszönve jóindulatát és nemes fáradtságát.

Pont 12 órakor pedig diszebed lesz, melyen a parancsnokon s a tanárokon kívül részt vesznek az összes új zászlósok. Az új negyedévesek pedig boldogan sietnek haza egy hónapi pihenőre.

*

Az új zászlósok névsorát az *Arany parancs* tartalmazza. A név mellett lévő szám az ezred számát jelzi, amelyhez az illető zászlós került.

Appertauer Anasztáz pozsonyi 13. Baumann István soproni 18. Bánik Emil kolozsvári 21. Csemenszky Szilárd nyitrai 14. Csusz Károly brassói 24. Csécsi Nagy Aladár nagyváradai 4. Fratta Géza brassói 24. Fülöp Kálmán ugyanaz. Golubovits József szegedi 5. Görög István budapesti 1. Freyler Kálmán munkácsi 11. Halmay László pozsonyi 13. Hermann Adám trencsényi 15. Jezerniczky Ferenc debreceni 3. Kemény Gyula budapesti 1. Kiss Sándor szeszeki 27. Lipovniczky Kálmán miskolci 10. Lázár Gábor marosvásárhelyi 22. Nagy Barna nagyváradai 4. Nessler Alajos budapesti 1. Németh József kolozsvári 21. Osváth István budapesti 1. Papp Sándor kassai 9. Pál Andor marosvásárhelyi 22. Palásthy Rezső lugosi 8. Sóss István nagyváradai 4. Stéfán János munkácsi 11. Schlosser Gyula lugosi 8. Szilágyi Pál soproni 18. Schürger György kassai 9. Szőke Pál szegedi 5. Szincsik János miskolci 10. Tarján Lajos szatmári 12. Tokay László szabadkai 6. Tóth Zoltán verseci 7. Török János nagyszabai 23. Zucker Károly budapesti 1.

E tény megállapítása után másfelé irányította figyelmét. A pénzdarabok másik oldalára Britannia alakja mellé egy repülő kereszt volt finom tollkással rákarcolva. Ez a bekarcolás feltétlenül nagy sietségben történni, mert a kereszt szárai egyenlőtlen hosszúságúak voltak, ami kétségtelenül szintén valami jelentőséggel bírt. De minő jelentőséggel? Keresztet jelentenek-e valóban, vagy csak azt jelzik, hogy a talány megfejtésénél Britanniát megsemmisítenek kell tekinteni? Mosszas megfontolás után ez utóbbi feltevését hitte valószínűbbnek. A két darab pennyt, — a levélben meghatározott mód szerint, a kandallóra állította, úgy, hogy Viktória feje Edvard fejével éppen szembe került és minden oldalról szemlélgetve tanakodott vajjon ebben a helyzetben mit jelenthetnének?

És itt kezdődött az agy megerősítése, mely bizonyos lelki paralizissal végződött.

Denman Cross csalónak, gazembernek nevezte magát, aki bizalomra kényszeríti az embereket és a döntő pillanatban galád módon cserben hagyja őket . . . A feje szédült . . . lélekzete elállt . . . közel jutott a feladáshoz . . . az örülethez.

Fél hatkor már nem volt otthonmaradása . . . fojtogatta a levegő . . . Gyorsan fejére csapta kalapját és cél nélkül elrohant hazulról . . .

II.

— Halló! Maga az, Merriman? Itt Denman Cross — így kiáltott a detektív, egy nyilvános telefonáló más kagylójába.

Céltalanul, lélekzett és irány nélkül barangolt az utcákon, mintha furiák üldözték volna, mikor egyszerre, hirtelen, váratlanul megtalálta a talány megfejtését. Egy ugrással a telefonálomáson termett és felszólította Scotland Yard-ot: «Öt perc alatt, tizenkét felfegyverezett rendőrrel jelenjen meg a Viktória-állomáson, ahol várom. Ne kérdezzem semmit. Az idő drága, élethálálról van szó. Később felvilágosítom. Ott lesz? Köszönöm. Nem bánja meg.»

Azután elrohant és lesbe állott a Viktória-állomáson. Tizenegy perccel 6 óra előtt, három bérkocsi állott meg a Viktória állomás előtt, melyből Merriman ügyeletes és tizenkét markos rendőr szállott ki.

— Itt vagyunk, Cross ur, — jelentette az ügyeletes. — Mi dolgunk lesz?

— Látja ott azt a borivót, a szálloda sarkán? Ez lesz támadásunk célja. A házat rohammal kell bevenni és minden benne levő embert letartóztatni. Egy angol nemes tartanak ott, mint foglyot, akit pontkan 6 órakor meg akarnak ölni. Ha őrzők észreveszik, hogy segélyre sietünk, azonnal megölik.

Merriman, a többiekkel követte belopózott a kocsi hátulsó kapuján és a keskeny hátsó

lépcsőn három fokot ugrott fel egyszerre. A folyosóra érkezve, a hatalmas ember, széles vállával nekidőlt a legelső ajtónak, mely az erős nyomásnak azonnal engedett. A szobában levő megriadt őrt, hirtelen felugrott.

— Egy rendőr itt marad őrizetére! — rendelkezett Merriman és folytatta útját.

Durrr! A másik ajtó is felfeszítették és itt két megriadt, külföldi őrt találtak. Denman Cross, hirtelen átugrott minden akadályon, utánna nyolc revolveres rendőr.

Scudamors, — kinek valódi nevét titkolták, — ott feküdt a földön, megdöbött kézzel, lábbal, föléje hajolva egy idegen típusu ember, villogó törrel a kezében, Cross, minden habozás nélkül székelt ragadott és az idegen feje fölé sühogtatta, míg a rendőrök hatalmas markukkal megragadták.

— Istenemre! — kiáltotta Merriman, — éppen a kellő időben érkezünk!

— Hány óra van most? — kérdezte Cross.

— Pont hat!

— Akkor még nem jutottunk ki a kelepceből. Segítsétek a köteléket megoldani. Valamelyik rendőr siessen brandyért a kocsmába. A szegény ember eszméletlen kívül van. A hercegűt csak úgy lehetne megmenteni, ha Scudamore megmondaná a szálloda nevét.

Megszabadították bilincseitől és a brandy segélyével magához térítették.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság” kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság» kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsiállomás.

Ahol a riportok születnek.

Az újságírás titkaiból.

Az újságíró publikumnak megvan az a nagy privilegiuma, hogy szabadon ütheti és szidhatja az újságírót. Megmondhatja a munkájára alaposan a véleményét, bosszankodhatik sőt néha elismerést is juttathat: mind erről az újságíró nem tud. Itélhet felette szabadon, mert — leszámítva azt a kört, amelyben egy újságíró él — nem ismeri és a: ismeretlen emberről, akit nem tűz hozzá semmiféle bárati kötelék, nagyon őszintén szokás nyilatkozni. S az ilyen nyilatkozatok rendszerint epigrammszerű rövid kérdésekben szoktak röpködni.

— Olvastad ezt a kis hülyeséget?

— Mit szólsz ehhez a számársághoz?

(Megjegyzem, hogy ez a «számárság» lehet egy kiváló politikus nyilatkozata, vagy a leleplezett angyalcsináló néni interjúja: az egyszerűen, de tömören így intéztetik el a kávéházakban.)

Vagy így:

— Hallja pincér! . . . Hogy meri elibem tenni ezt a ronda lapot?

(Ez a «ronda lap» a szociálista vezérszónoknak a Budapesti Hírlap és az Alkotmány. De próbálják csak Tóth Laci elé tenni a Világot! . . .)

Az ilyen megjegyzések vajmi ritkán jutnak el az újságírók füléhez, de talán jobb is hogy nem jutnak el. Viszont azonban azt is ritkán hallja az ember, hogy

— Mondd kérlek, olvastad ezt a kitűnő cikket?

Szóval úgy állunk mi —: újságírók és kö-

zönység, mintha nem is egymásért volnánk. Nem ismerjük egymást, de azért titkon, messziről finomkodunk egymással s gazzulirozunk egymással. Mi soha együtt nem dolgozunk és mégis vannak közös érdekeink. Tudják, hogy vagyunk, hogy ott surranunk a napos utcákon, a tömegek között, paloták és nagy urak árnyékában, látnak bennünket, irigyelnek, leszólnak, megdicsérnek és érdeklődnek is irántunk és még sem tartunk egymástól. Pedig tulajdonképpen ő fizet bennünket, a nagy publikum s ha komisz írásaink vannak, a kiadó kegyetlenül felbontja a szerződésünket. S mind emellett nem neki irunk! . . . Es ez már Biró Lajos nagy igazsága, hogy:

— A kollégáinknak dolgozunk. Két tartjuk leghivatottabb bírálóinknak s bárha szemtől szembe rendesen így szoktunk kitörni, hogy:

— Gratulálok édes öregem a cikkedhez. Fényes dolog! Elsőrendű —!

mind emellett mi nagyon jól tudjuk, hogy mi a kollega igazi, hallgatag véleménye.

Ezt az írást azonban nem nekik szántam. Az újságírók akár el se olvassák. Róluk van szó, a görnyedő, sok hideg és száraz ember előtt bókólok büszke fiukról, akik a lelkükben, undorral nyitogatnak sárgára festett hivatali ajtókat és riportot kunyorálnak.

Annak íródik ez a városi levél, aki ott ül valahol messze egy akácos, viruló faluban. Nem tudom nő, vagy férfi, asszony-e vagy könnyű járásu leány. Ilyenkor falun is nagy, békés csend van, a kerti lugasokban lassan érik a szőlő s a délutáni órákban elolvassák a városi lapokat. S a közös, szürke unalomban ugyebár megengedhető az a vakmerőség, hogy megmutogatjuk azokat a helyeket, ahol a riportok születnek.

S te, oh kényelmes falusi olvasóm, ne

— A hercegnőhöz akarjuk vezetni, ha megmondaná a szálloda nevét, melyben tartózkodik. Scudamore elstutogta a szálloda nevét.

— Jöjjön, Merriman! — Jöjjön velem! A foglyokat bizza rendőreire, maga pedig segítsen emberünknek a kocsi szállítására.

Hat óra után 10 perccel a kocsi a három emberrel a szálloda kapujába ért. Utközben Scudamore egészen magához tért. A lépcsőn felhaladva, az általa megrendelt szobába lépett, hol kísérői visszavonultak és a hercegnővel magukra hagyták . . .

A diplomáciai és politikai világban a következő napokon nagy izgatottság, lőtás-futás és sürgönyváltás következett.

A harmadik napon végre lecsendesült az ügy. A hercegi apa beleegyezett leánya házasságába a fiatal angol, ki ötven, hogy hazáját örökre elhagyja. Abban is megállapodás történt, hogy egy személyazonossága, mint az egész eset titokban tartassék.

A szerelmesek esküvőjét a londoni követség kápolnájában tartották meg, mire a fiatal pár mr. és mrs. Scudamore neve alatt egy kastélyba vonultak, ahol mézesheiteket boldogan töltötték.

Denman Cross ismeri az összes adatokat, de titkát nem árulja el, Merriman is meg volt elégedve a bekövetkezett kedvező fordulattal.

— Az ügy száz fontot és egy brilláns mellűt jövedelmezett — így kérkedett — és rendőreim is egyenként husz fontot és egy egy

aranyórát kaptak! Es mivel jutalmazták meg önt, kedves Cross?

— Száz fonttal és két pennyvel! — válaszolta Cross kacagva.

— Két pennyvel?

— Igen! Es ha ez nem lett volna, ön se juthatott volna a briliáns tüjéhez!

A detektív elővette a két pénzdarabot és felállította úgy, hogy a két fej szembekerült egymással.

— Nézze meg figyelmesen ezt a két penny. Mostani helyzetükben megmutatják az irányt, a tartózkodó helyet, ahol a fiatal Scudamore-t keresnünk kellett . . . Nos, megtalálta?

— Nem!

— Ismeri a helyet ugyebár? Nos gondolkozzék csak!

— Hiába erőltetem az eszemet . . .

— Tehát, hol találtuk Scudamore-t?

— Egy nyilvános épületben.

— Helyes! Mi az épület cégtáblája?

— A király arcképe!

— Es hol van elhelyezve a király arcképe?

— A Viktória-állomással szemben.

— No lássa! A király arcképe a Viktóriával szemben! Bámulatos találékonyság, mi? Mit szól hozzá?

Merriman egy ideig hallgatott azután felsóhajtott:

— Hála Istennek, hogy nem rám bízták a talány megfejtését! . . .

haragudj meg reám, hogyha untatni foglak ezekkel a városi dolgokkal.

Érdeklődés.

Es a betlehemi csillaga a riportnak. Amerre ez ragyog, onnan ezrével röppennek föl a színes, lármás riportok. S most azt a gyöngé kort éljük, amikor mi, az újságok futunk a népek érdeklődése után, ahelyett, hogy mi irányítanánk az érdeklődést.

A *bűnügyek* piros, érdes szenzációja támaszt ma az emberek között hatalmas hullámzásokat. S mi mindig az árral uszunk. Féltünk, gyengék, gyávák vagyunk levenni a napi-rendről a bűnügyi szenzációkat, mert akkor tűresnek, lassunak és élbetetlennek kiáltanak ki.

A legerősebb érdeklődés tehát kétségtelesen ide árad. Ugy hogy ehhez képest csöndes liget a *politika* világa. Ez csak nagy nemzeti eszmék surlódása idején foglalja le a lapok főlétesleges kolumnáit.

De föltétlenül szükségesek a *színház* körül termő apróságok. Azt azonban sok színesnél nem lehet mindig eldönteni, hogy mi nek köszönheti a népszerűségét: — színpadi működésének-e vagy pedig az ilyen könnyű szellemű apróságoknak.

Mikor aztán már mélyen bent vagyunk a szezonban, akkor finom hízelgással körítve megjelennek a *társasági* tréfák, a táncos zsurok s vasárnapi pletykák. Ez adja meg a lapnak azt a kellemes és izgató subogást, amit egy szép asszonynak a selyemszoknya biztosít.

Van még persze rengeteg forrás, amelyet állandóan figyelni kell. Azok közt a helyek között pedig, amelyeket minden nap meglátogatunk, első az ügyésség.

Az ügyésségen.

Az ember szépen köszön a morózus, sá-vanyu arcu posztának s aztán nekivág a két emeletnek. Fönt a II. emelet hátulsó sarkában van az ügyésségi sajtóiroda. Itt hamar végez az ember. De rendszerint telefonálásban találja *Bondrayt*, az irodatisztet.

— De édes Nagysád, ezt nem szabad megtenni. Ha valaki nem természetes halállal mulik ki, azt előbb alaposan megvizsgáltatjuk a hullaszemle után s csak az ügyésség engedelmével szabad eltemetni.

Es az őnagysága valahonnan vidékről be-szél. A jegyzőné.

Nincs itthon az ura s a segédjegyző mulat valahol. Most őnagysága vezeti a hivatalt.

Miután szépen kioktatja az irodatiszt, bo-csánatot kér az ura nevében.

Aztán velünk végez. Vidékről ide jelentik be a körjegyzőségek, csendőrségek a bűnesete-keket. Persze, mi az a csekélység, amit kiadnak az újságoknak! . . . A könyvet, amelyikbe fölveszik az eseteket, a világeért kezünkbe nem adják.

— Hja uraim! . . . Hivatalos titok. Tes-sék az ügyész urhoz fordulni.

S az ügyész urak a legridegebb emberek. Röviden kijelentik, hogy ezt nem lehet nyilvánosságra hozni s ez ellen hasztalan ér-velünk.

Itt kezdődik aztán a riporteri magán-munka.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csömege-bor és gyarmatárukban
Telefon 760. sz. legelőbb bevérsárlási forrás. Telefon 760. sz.

A rendőrségen.

Ez a város szíve. Az újságírók már annyira elkoptatták, hogy attól lehet félni, hogy egyszer megáll. Az kétségtelen, hogy az újságírók többet tartózkodnak a hivatalos helyiségekben, mint maguk a rendőrök.

A rendőrségen sokkal fontosabb a folyosó, mint a hivatali helyiség. Illatos csipke-zuhatagban elegáns bőlgerek korszónak itt, sárga cipőben. Girardi kalappal, könnyű nyári ruhában mosolygó ügyvédek várnak a főkapitány szobája előtt. Sok a szegény panaszos, a rongyos csavargó és impertinens bizalmassággal futkosnak a pincérek.

Mindentütt baj, bűnügy, szerencsétlenség, amelyet jó itt elfogni, mert ha egyszer bekerül a aktát kap, akkor már nagyon nehéz kivájni.

Van egy szép, tömör frázisuk, amivel fogadni szoktak bennünket:

— Uram, nincs semmi.

Vagy:

— Ma igazán nem történt semmi.

De ejtsen csak el egy szót valamelyik is! Azzal már rohanunk a másikhoz. Egész komolyan kérjük, hogy ne titkolják a részleteket, mert a dolog lényegét már úgy is tudjuk. Ő is mond valamit, de megkér bennünket, hogy ne írjuk meg, mert még korai a dolog.

Van sajtóiroda is. Ez az az intézmény, ahol a rendőrfogalmazók stilizálni tanulnak. A vezetője a legboldogabb ember, mert mindig kibújhat ezzel a naivul elmondott egyszerű mondattal:

— Édes urak, én igazán nem tudok semmit.

Színházi riport.

Vidéki speciálitás. Rendesen illatos, intim apróságok, amelyeket a közönséges polgári életben nem szokás kibeszélni. De mint színész-históriák, nagyon érdekesek. Főleg, ha fiatal zsurnaliszta írja meg őket; ugyanis megkiváncsítat hozzá a hév, a kellő temperamentum és a szép, csillogó nyelv. Különösen pedig nagyon élvezetes és háládatos foglalkozás, mert az ember legtöbbször maga csinálja az egész riportot. Annyit »szépit« a sovány valóságon, amennyit akar.

Persze kánikulában nincs ilyen riport. Utálattal mentem el a színház mellett tegnap is. A szürke, nagy palotát egészen behálózzák a porszivógép puffadt gummicsovei. És a nagy falfesték szag! . . .

De azért mégis fölmentem a direktor irodájába. A mélységes csend helyett érces basszus hang dalolása harsog ki a csendes folyosóra.

— Hál — mondom magamban — Vank Pista énekel. De vajjon miért?

A »Sti tu«-t énekelte magyar szöveggel. Eléneklie kétszer, háromszor, ötször. Nem tudtam mire vélni a dolgot. Megállás nélkül átcsap az operákra; Troubadour, Tosca, Sevillai borbély, Carmen kerülnek sorra. Végre valahára abbahagyja.

— Jól hallod? — kérdi.

— Kivel beszél ez odabent? . . . Már benyitok, gondolom s benyomom az ajtót.

— Mit csinál itt?

— Hát látja! Telefont próbálok. A Hal-

mayát. Odalent úgy szól ez, mintha gramafon volna.

S a néptelen színház körül akik megfordulnak úgy délután 5 óra felé, hallhatják, hogy Vank Pista mily szenvedéllyel gramafonozik. Hol innen, hol onnan kéri fel egy kis női-zására.

Kávéházak, törzsasztalok.

Ujabbban kezdik elbagyni azt a divatot hogy az embereket kávéházak szerint osztályozzák. T. i. az előkelőség szempontjából. Ma a kávéházak speciálódnak az emberek hajlama, foglalkozása szerint. Így lett a Pannonia sporttanya, a Royal gabonapiac, az Emke ügyvédi tárgyalóterem s az Elit előkelő zsúrterasz. A Színház-kávéház pedig az a csendes, intim hely, ahol zavartalanul lehet inni.

Már most, ha megakarom tudni a legujabb sportbotrányt, hát bemegyek a Pannoniába s ha az ügyvédi kamara titkaira vagyok kíváncsi, akkor beülök az Emkébe. És így tovább.

A törzsasztalok azok az unalmas helyek, ahol mindenki a saját baját szokta előadni.

Néha beszélnek szellemes dolgokat is, de ezek annyira bizalmasak, hogy nem szabad őket elárulni.

Ezért direkte minden törzsasztal gondoskodik a maga számára egy újságíróról, aki gyűjti a rossz vicceket.

És még, ha kell riport,

hát százával szerezzük. A hullámozó korzóról állandó sorozatot lehetne vezetni, mert itt nem csak a divat figyelhető meg, hanem minden napnak megvan a maga derűs eseménye.

Benézünk a szállodákba, ahová az idegenek rejtőznek, időnkint meglátogatjuk a közintézeteket, amelyekről naponta írunk apróbb híreket. Két-három percre megjelenünk a fényes perronokon s aztán sietve fordulunk neki a sötét tömegű, ezer utcás városnak, amely minden reggel falánk éhséggel esik neki a lapoknak és keresi benne a nappalok és éjszakai történetét.

. . . Ezek a pontok pirosodnak föl annak, aki nagy lendülettel átível egy riporter munkaköre fölött. S mint már mondtam, a közös, szürke unalomban az embernek ilyeore is van ideje.

Szeged gazdasági főiskolát kap.

Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett Szeged városához, a melyben arról értesíti, hogy a közgazdasági egyetem felállításának kérdésével a kultusz-kormány a legkomolyabban foglalkozik és hogy az új egyetem székhelyül Szegedet szemelte ki. Ebből a célból a város hatóságával már a legközelebbi napokon megkezdik a tárgyalást. Végül tájékoztatást kér a miniszter arról, hogy a város mily áldozatkészségre hajlandó a gazdasági főiskola felállítására ügyében.

Humor.

*

Ismeri a mamát.

Tanító: Tegyük fel, hogy a papád ad a mamádnak 20 koronát, aztán ötöt visszavesz, mi lesz az eredmény?

Gyuszi: Veszekedés.

*

A kicsike nem félénk.

— Mindjárt alagutba ér a vonat, mondja nagysád, nem szokott félni az alagutban?

— Cseppet sem, csak vegye ki a szájából a cigarettát.

*

A ki hintón jár.

— Bizony, uram, nekem nem volt mindig ilyen hintóm. Mikor az életbe léptem, gyalog jártam.

— Ühm Eagem pedig, mikor az életbe léptem, úgy mondják, vinni kellett.

*

A becsületes írás.

— Gyuri, a múlt hónapban a szivaros skatulyám feltűnő gyorsan kiürült; lehetséges-e, hogy ilyen rövid idő óta, mióta szolgálattamban állasz..

— Nem uram, mert még van három skatulyával, a melyeket a régi gazdától hoztam.

UJDONSÁGOK.

A király születésnapja.

Magyarország koronás királya ma nyolcvankét esztendő. Nagy, szép, boldog és szomorú eseményekben gazdag hosszú-hosszu évekkal a vállán, erőben, egészségben ünnepli az uralkodók őszhaju Nesztora ezt a szép napot, amelyet ünnepelni, boldogan, erővel teljesen ünnepelni bizony kevés halandónak adott meg.

Es két hatalmas ország népe tekint ősziate meleg, lélekből fakadó szeretettel az ő uralkodójára, akit talán éppen ez a nagy-nagy szeretet éltet, amely a népeket őhozzá fűzi és őt a nemzethez. Zászlódiszbe öltözik az ország és a templomokban felzug ünnepélyesen, lelkesen, a szívek mélyén a hálaadó Te Deum.

*

A mai ünnep előestélyén, tegnap este 8 órakor sebes takarodóval vonult el a katonaság a főbb utvonalakon. Ezer és ezer lámpion, fáklya fénye világította be az utcákat.

Reggel háromnegyed 7 órakor a gyakorlóterén tábori mise lesz.

A székesegyházban pedig reggel 9 órakor ünnepélyes Te Deum és szent mise lesz, melyet gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t. megyés püspök fog tartani fényes segédlettel. A hálaadó istentiszteleten az összes katonai és polgári hatóságok testületileg vesznek részt. Déli egy órakor a megyés püspök diszebedet ad, amelyre Nagyvárad összes egyházi, polgári és katonai előkelőségei hivatalosak.

Hiegenicus fodrászterem!

Zsigován János, uri fodrászterme
Rákóczi-ut. Gerliczy-palota. Vasut felé.

Elvállal minden néven nevezendő hajmunkát jutányos árban. Villany vibráció, ugyszintén masszázs, manikür, stb. Nagy elővigyázat a tiszta kiszolgálásra.

* **Beöthy miniszter Nagyváradon.** Dr. Beöthy László kereskedelmi miniszter családjával ma, vasárnap visszautazik a fővárosba.

* **Bucuk és kegyelmek az eucharisztikus kongresszuson.** A bécsi eucharisztikus kongresszuson a következő bucsuk nyerhetők: 1. teljes bucsut nyerhet a kongresszus minden résztvevője egyszer, ha valamelyik kongresszusi napon Bécsben a szentségekhez járul, ott valamelyik templomot meglátogatja s a keresztény fejedelmek egyetértéséért, a hitetlenek és bűnösök megtérítéséért s az egyház diadaláért imádkozik, 2. hét évi és hétszer negyven napi bucsút nyerhet minden kongresszusi tag minden nap, ha bármelyik templomban vagy nyilvános kápolnában az Oltárszentség előtt imádkozik. Mindkét bucsu a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért is felajánlható, 3. Szeptember 14-én a Szent István templomban az ünnepélyes nagymise után pápai áldást osztanak, mely szintén teljes bucsuval van egybekötve, a rendes föltételek mellett, 4. Az egész világ katolikus hívei teljes bucsút nyerhetnek a körmenet napján, szeptember 15-én, ha e napon a szentségekhez járulnak és lelkiileg a körmenetben résztvevőkkel egyesülnek.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus sajtóbizottságának értesítése szerint azok számára, akik a sajtó képviseletében vesznek részt, kokárdával díszített kongresszusi jelvényt bocsátanak ki, hogy így biztosíthassák a sajtó képviseletének s kongresszus egész területén, különösen pedig a szeptember 15-iki körmeneten a teljesen szabad hozzájutást. A részvételi bejelentés közvetlenül a sajtóbizottságnál (Wien, I. Becker-strasse 9.) történik, ahol a jelvényeket szeptember 8-tól a sajtó képviselői személyesen vehetik át. Ugyanettől az időtől adják ki számukra az esetleges tribün és koncertjegyeket, továbbá az újságírói asztalhoz szóló igazolványokat. A külföldről érkező újságírók kedvezményes utazására vonatkozó igazolványokat a sajtójeggyel együtt küldik el a fentebb említett irodánál a kiindulási állomás megjelölésével történő bejelentés után.

* **Berchtold gróf aranygyapjas.** A király gróf Berchtold közös külügyminisztert tegnap audienciája után a legnagyobb renddel, az aranygyapjas renddel tüntette ki. Ez a kitüntetés arra vall, hogy a király a külügyminiszter balkáni akciójával egyetért, javaslatát teljesen magáévá teszi és sikeréről annyira meg van győződve, hogy már előre is megjutalmazza annak kezdeményezőjét.

* **Requiem Szunyogh Szabolcsné-ért.** Néhai Szunyogh Szabolcsné lelkiüdvéért tegnap, szombaton délelőtt a várad-olaszi plebánia templomban gyászmisét tartottak. A templom bejárata fekete draperiával volt bevonva s a templom szentélyében volt felállítva a katófalk, virágok és égő gyertyák, kandellaberekkel körülvéve. A gyászmisét Sillágyi József káplán végezte segédlettel. A templomban a rokonság, köztük Beöthy László kereskedelmi miniszter és családja, továbbá városunk előkelősége közül sokan vettek részt.

* **Üdvari gyász a japán császáráért.** A hivatalos lap közli, hogy Mucsuhitó japán császáráért augusztus 19-étől augusztus 30-áig udvari gyász viselendő.

* **Vásár áthelyezés.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Berettyóújváru községben az 1912 évi október 2-ára és 3-ára eső orsz. kirakó és állatvásár ez évben kivételesen egy napon, október 2-án tartassék meg.

* **A hadtestparancsnok díszszemléje.** Meixner Alfréd temesvári hadtestparancsnok tegnap díszszemléjét tartott a Nagyváradon állomásozó csapatok felett. A szemle végén az összes csapatok elvonultak a hadtestparancsnok előtt. Dálben díszabéd volt a magas vendég tiszteletére, aki este elutazott Nagyváradról. Az elutazáshoz egy díszszázad és a katonazene kivonult a vasutállomásra.

* **Felfordították a Szent László-teret.** A Szent László-ter rendezését megkezdték, de nincs benne köszönet. Valóságos felfordult állapot van azóta a téren. A villamos vasut sínjeit újból rakták le, de azóta úgy áll minden. A forgalom elvan zárva, de a további munka szünetel. Körös-utca torkolatánál szintén elzárták a kocsis forgalmat, de csak 3-4 ember bábál ott már napok óta. Mikor a munkálatokat megkezdték, mindenki azt hihette, hogy most már gyorsan végzik a munkálatokat, e helyett csak felforgatták a város legforgalmasabb pontját, de a munkálat szünetel. Hol van a rendőrség és a mérnöki hivatal, hogy türi ezeket az állapotokat.

* **Közigazgatási események.** Oroson Mezőssy László kemecsei főszolgabíró és Vay Zoltán ottani szolgabíró a jegyzői választás után Ujhelyi Sándor megválasztott jegyzőnél a társasbédnél összeveszték s a szolgabíró a főszolgabíró tetteleg inzultálta s aztán nyugdíjazását kérte. Pisztoly párbajt vívtak a nyiregyháza Sósó-füredőn, hol egyik téli sem sebesült meg. A szolgabíró ezek után egy másik járásba jegyzőnek megy és pedig Gyulás nagyközségben választják meg.

* **Katonák a nagygyakorlaton.** Néhány nap múlva üresen maradnak a nagyvárad-i kaszárnyák, az összes katonák elvonulnak részint az őszi nagygyakorlatokra, részint Szolnok vidékére. Kedden, aug. 20-án a nagyvárad-i 4. honvédegyalozterred indul el Nagyváradról Szolnokra s onnan Heves megyébe, ahol résztvesz az összpontosított honvédség gyakorlatain. Másnap, szerdán, aug. 21-én elvonul a 101. közös gyalogezred és ezzel együtt a kíséretképpen felállított honvéd tartalékezered, a melyek résztvesznek a Mezőhegyes környékén tartandó őszi nagygyakorlaton. Egyelőre Nagyszalonta környékére mennek s ott gyakorlatokat tartanak. Mivel ennyi embert egy községben nem lehet elhelyezni, a csapatokat szétszórják és Sarkadon, Kőtegyánban, a Csókás-pusztán, Kustyan-pusztán, Méhkerék, Bajj, Illye és Erdőgyarakon helyezik el. Szeptember 2-án vonulnak el a csapatok a Marosmentére, a nagygyakorlatokra.

* **Cséplősztrájk.** Nemcsak az aratás, hanem a cséplés is nagyjából véget ért, már csak itt-ott hallatszik még a cséplőgépek bugása. Sztrájkmozgalom nem igen volt, csak a biharnagybajomi járásban. Itt is csakhamar beléptek a sztrájkoló aratók tettük oktalanságát munkába állottak. Azonban az aratósztrájk mozgalomnak utókövetkezménye is lett, a lelketlen igazgatók által fellázított munkásnép ismét sztrájkolni kezdett a cséplésnél. Három uradalomban léptek egymásután sztrájkba a krassószőrény megyei oláhok. A biharnagybajomi főszolgabíró a főkölompost nyomban megbüntette és elzáratta. Ezek alig várták, hogy kiszabaduljanak a börtönből. Kiszabadulásuk után azonnal hazautaztak lakóhelyeikre. Az oláh munkásokat magyar munkásokkal cserélték fel a három uradalomban. A magyar munkások dolgoztak is pár napig, de aztán ők is elégedetlenkedni kezdtek. Nem voltak megelégedve a munkabérrrel. Folyton újabb követelésekkel állottak elő, amit az uradalom nem teljesített. A munkások erre az oláh munkások példájára szintén — szintén sztrájk-

ba léptek. A cséplés emiatt most három uradalomban szünetel: des Echerolles Sándor rétszentmiklósi, Grósz Zsigmond hosszuháti és Folgár Péter Lovassy pusztai uradalmában. A biharnagybajomi főszolgabíró a sztrájkolókat, mintegy 130 munkást — megbüntette 10-15 napi elzárással és aztán visszavezette őket csendőri karhatalommal a munkaadókhoz. Zavargástól eddig nem lehet tartani. A sztrájk már pár napja tart s valószínű, hogy még soká fog tartani, vagyis, hogy a munkások egyáltalán nem fognak munkába lépni. Minden esetben a munkások vallják kárát, mert a nyári dolog hónapok elphenesésével lehetetlenné teszik önmaguknak az amugy is nehéz téli megélhetést.

* **A vonat ütközési között.** Bura Ferenc belényessonkolyosi lakos fékező a bihari Erdőipar Résvénytársaság iparvasútjánál. Tegnap délután kocsikat tolatott. Tolatás közben két kocsi közé ment, hogy azt egymásba kapcsolja. E közben nem figyelt a vonat ütközésre s azok összenyomták a szerencsétlen embert. Most a belényesi kórházban élethálál között lebeg.

* **Kun Ilonka a menhelyre került.** Tegnap számunkban megirtuk annak a kis leánynak a sorsát, akit a rendőrség félkegyelmű anyjával együtt visszabobelt a nyomorba s az elzűlésbe. A Tiszántul fölhipta a rendőrség figyelmét a kis gyerekekre s most örömmel konstatáljuk, hogy fölshóllásunk eredménnyel járt. A rendőrségen Schögl F. Adolf karolta föl a kis Ilonka ügyét. Kiment az anya lakásához és hosszas, türelmes magyarázat közben tudtára adta, hogy gyermekét állami menhelyre fogja vitetni, mert ő nem tudja eltartani. Az anya görcsösen ragaszkodott a gyönyörű gyermekhez, de a rendőrtiszt meggyőző érvelése után belenyugodott abba, hogy elvigyék tőle. Zilahy Antal kerületi felügyelő még a mai nap folyamán intézkedett, hogy a gyermeket fölvegyék a helybeli menhelyre.

* **Beleőrült a pereskedésbe.** Hirsch Károly, a Kiviteli és Csomagszállító-Résvénytársaság igazgatója bizonyos elszámolások következtében pörbe keveredett a saját vállalatával. Ez a pör már évek óta húzódott s a vele járó irgalmak az öreg Hirschet napról-napra idegesebbé tették. Néhány hét előtt súlyosan megbetegedett; az utóbbi napokban pedig annyira erőt vettek rajta az izgalmak, hogy hozzátartozói kénytelenek voltak a bécsi Löw-féle szanatóriumba szállítani. A Löw-szanatóriumban azután dühöngés fogta el Hirschet, úgy hogy innen a Swetlin-szanatóriumba kellett átvinni.

* **Biharmegyéből nem volt senki a Titanicon.** Elénk emlékeztetnek él még mindenkinek az a rettenetes tengeri katasztrófa, amely a «Titanic» hajóóriást érte. Az áldozatok hézzátartozóit Biharmegyében is kerestette a belügyminiszter. A főszolgabíróktól az alispánhoz beérkezett jelentés szerint nincs biharmegyei áldozata a «Titanic»-nak.

* **Szerencsétlenség a kuglizásnál.** Mézgeden Klein Jakab korcsmárosnál tegnap délelőtt többen kugliztak. Báb állítónak Pántye Tomát, a korcsmáros cselédjét hívták. Hegedűs Béla, a kuglizók egyike, oly szerencsétlenül dobta a golyót, hogy az kiugrott a pályáról és Pántye Tomát letűtötte. A fiut életveszélyes sebével beszálították a belényesi kórházba.

* **A tűzérkaszárnya építése.** A Vilmos tűzérkaszárnya kibővítésének munkálatai körül olyan sok huza-vona volt a város részéről hogy a vállalkozók a város kivánságára csak rendkívüli munkaerők alkalmazása révén tudták a munkálatokat úgy eszközölni, hogy a kikötött határidőre a kibővítéssel készen legyenek. Így azután a katasztrófa már ez év őszén átadható lesz a katonaság részére. Gerster, Megyeri és Szunyogh vállalkozók most a forszírozott munkákkal szemben az előirányzat

Összeg 3 százalékat kárpótlásul kérik a várostól. Ez az összeg 6742 korona. A város törvényhatósága határoz a méltányos kérelem felett.

* **A cséplőgép nál.** *Belényesujlakon* a cséplést *Borty Tótyer* belényesujlaki gazda vállalta fel, kinél *Máda* Vaszali, mint fűtő van alkalmazva. Tegnap délután a gép nagy hajtó szíját akarta meggyantázni. Nem figyelt a munkájára, hanem a cséplőt nézte. A hajtókerék elkapta kezét s letépte az ujjait. A karját teljesen összeroncsoolta. Sérülése életveszélyes.

* **Munka-iskola.** Minden ízében érdekes és kedves dolgot művelt *Buday* Alajos polg. isk. tanár a nyár folyamán. 10—12 növendékével furt, taragott egész nyáron s most olyan szép gyermekjátékgyűjteménye van, hogy csupa gyönyörűség. Kis szekerek, kicsike talicskák, apró fabázikók, pöttön kis asztalkák és székek magyaros kidolgozással. magyaros festéssel, ott várják az érdeklődőket a polgári fiúiskola földszint 6 számú szobájában. A mikéért eddig tömérdek pénzt szórtunk ki a külföldre, ime megmutatta egy melegsívű magyar tanár, hogy az a pénz itthon maradhat a mi fiaink kezében. Szegény nép vagyunk, ránk fér a segítség. A kiállítás teljesen ingyenes és a kiállított tárgyak szegény emberek gyermekeinek első kísérletei, néhány fillérért megvásárolhatók. Üdvözljük a derék tanárt, a ki megmutatta, miképen kell a művelt nyugat tőlünk idegen *slójd* kulturáját átültetni a haza földbe, úgy hogy ez ne csak kézügyesítő gyakorlat legyen, hanem hasznos háziiparrá ismódjék s idővel milliókat mentsen meg emberekben és koronákban egyformán a kivándorlástól. A kiállítás e hó 20-án d. e. 9 órakor nyílik meg.

* **Ahol nem kaptak családi pótlékot.** Ugy a megyei, mint a járási tisztviselők legnagyobb része mind megkapták már a családi pótlékot, kivéve a magyarcskéi írszolgabíróshoz beosztott tisztviselőket. Ugy látszik, hogy elfeledkezett róluk a vármegye, pedig hát nekik is felfér a családi pótlék.

* **Vojtháné válik az urától.** Érdekes válókereset érkezett be a szegedi királyi törvényszékhez. A sok botrányba fult *Haverda-pör* egyik szereplőjének, *Vojtha* Antalnak felesége, aki tudvalevőleg *Hódmezővásárhelyen* tanítónő, indított válópert fogságban lévő ura ellen. A válókereset annál különösebb, mert néhány hónappal ezelőtt még *Vojtha* Antalné rokonai unszolására sem akarta a válópert megindítani, akit fogságában is állandóan segített és bátorított.

* **Lezuhant gyermek.** Ma reggel fél 8 órakor a mentők arról értesítették a rendőrséget, hogy a csendőriszkola építésénél baleset történt. A hír vétele után az ügyeletes tisztviselő és detektív a helyszínre mentek, hol a következőket állapították meg: *Olasz* Gyula 17 éves mázoló tanuló (alkalmazva van *Pethő* Zsigmondnál) a mai nap reggelén *Papp* István nevű tanonc társával kiment az ujonnan épülő csendőriszkolához, ahol munkába állott. *Olasz* Gyula a második emeleten az eresz párkányzat bádgozását festette, amiközben leszállott egy kis bádóg bögre festékkért. Mikor ismét fölment az egyik lábát át akarta tenni kétágu létra másik oldalára, de eközben a létra hirtelen eldőlt s ő pedig ivben kirepült s 13 méter magasságból földre zuhant. *Olasz* Gyula súlyos sérüléseket szenvedett. A mai napon dr. *Köves* Mihály vizsgálóbírósegéd és *Erllich* Imre

rendőrtiszt a helyszíri szemlét megtartották s megállapították, hogy a szerencsétlenséget valószínűleg az okozta, hogy a létra egyik vége mozgás közben egy nyílásba jutott s ennek következtében eldőlt.

* **Szülők figyelmébe** ajánljuk *Röser* tan- és nevelőintézetét Budapesten (alapított 1853-ban). E kitűnő hírnévnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályú Felső Kereskedelmi Iskolát, mely teljesen egyenrangú az állami, községi és testületi felső kereskedelmi iskolákkal, és 4 osztályú polgári iskolát. Bizonyítványai államérvényesek és az egy éves önkéntességre jogosítanak. Vidéki tanulók az iskolával kapcsolatos nevelő internátusba felvételnek. Értesítést küld *Röser* János igazgató, Budapest, VI., Aradi-utca 10.

* **Nagyvárad fejlődését** bizonyítja, hogy már Nagyváradon régiség-üzlet is lesz. Egy budapesti régiség üzlet tulajdonosa Váradot találta a vidéki városok közül a legalkalmasabbnak a hirdetésben jelzett régiségüzlet megnyitására, a melyre a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ezuttal is felhívjuk.

* **Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Bémer tér 1. szám* alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, francia, angol stb. nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandíj személyenként és óránként 1 korona 50 fillér. Nappali és esti tanfolyamok.

* **Járványkórházak** összes felszerelési tárgyait állandóan raktáron tartom előírászerű összeállításban, kedvezményes árban. *Weisz* Kálmán zsáknagykereskedő, Nagyvárad Kossuth u. 3. a *Sas-palota* mellett. Telefon 905.

* **Vadász urak figyelmébe.** A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporárud a Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puska- és fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

* **Assódi Trieszti kávé és tea behozatala.** Csokoládé és Kakao áruhaza. Nagyvárad, Kossuth-utca Sas-palota. **Vigyázat!** mert sok az utáztat! Jobb ízű családok figyelmébe ajánlván. Különlegességeim pörkölt kávékban:

Elsőrendű	1 kiló 4.— K
Mágnás keverék RR 1	4:40 .
“ “ 0—I 1	4:80 .
“ “ 00—I 1	6.— .

Motor üzemű kávépörkölés és darálás, a vevő előtt történik. Kakao 10 deka 50 fillér. Eredeti franciákávé-pótlék, valódi fügekávé, valódi mackkávé gyermekeknek. Kátreiner valódi árpakávé. Összes kétszersültet Karlsruhe-ból. A kiszolgálásnál a cég főnöke jelen van és így mindenki a legjobbat és a legolcsóbbt árthatja el. Block rendszeres beváltása. Blockjaimat az egész vonalon gyűjtik. Cukorka és csokoládé különlegességeim legjobbak, mert eredetiek. Gyógycukorkák eredeti lerakata.

* **Kossuth-utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba fürdő szoba és mellék helyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni Polgári Takarékpénztár észvénnytársaság.

* **CSODASZÉP csemegecsilló! görögdiannyék; világhírű turkesztáni cukor-diannyék.** Kiváló finom fehér és vörös hegyiborok, a bankszőlőből **Mertz Nándor** csemegeüzletében Körös-utca. Telefon: 448. sz.

KOSSUTH U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Uj ipartelep.** Szántó Dezső nagyváradi műlakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-uton a n. érd. közönség szíves figyelmébe ajánljuk mielőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetést is.**

* **Róm. kath. fiatal tanító,** ez évben végzett, elfozad helyben vagy vidéken elemi iskolára gyermektanítást. — Cím a kiadóban.

Különleges felöltők, kosztümök blouzek és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Automobil garage és fémöntőde

Automobil gummik lerakata

Automobil javító műhely

Bér automobil

Automobil kellekek

Automobil gummi javító műhely

STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

Idegesség, gyengeségi állapotok, gyomor, bélrenyheség, vérszegénység, csúsz, szivbakok ellen vizgyógyfürdők, villanyfürdők, szénsavas fürdők, issap, fenyő, sósfürdők

Dr Rácz Ödön

szanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáróknak egész nap nyitva.

BENLAKÓKNAK PENZIÓ.

Jogászok!

Ügyvédjelöltek!

!! Egész nyáron át működik !!

Dr. Kállay jogi szemínáriuma Budapest, IV. Kaplony-u. 5. Telefon 125—38. Köztudomásulag legsikeresebb előkészítés minden jogi vizsgára.

IRODALOM.

Élet c. képes heti folyóirat aug. 18. számában *Zsoldos* László, a népszerű író kezd új regényt *Fölfelé* megünk címmel. Fordított regényt *Aho* János finu írótól találunk. *Abraham* Ernő elbeszélése, továbbá *Gineverné*, *Györy* Ilona londoni levele, *Jubász* Gyula és *Somlyó* Zoltán egy-egy verse, *Kozmuiza* *Korné* cikke Japánról és *Adorján* *Andor* tanulmánya *Hilmi* pasáról, egészítik ki a gondo-

san szerkesztett hetilap legfrissebb számát. Ezenkívül a választékos illusztrációk és a rendszeres rovatok teszik elevenné az Elet e heti számát.

A **«Vasárnapi Ujság»** augusztus 18-iki számának nagyszámú értékes és érdekes képe között fölemlítjük Juszkó Béla törökországi rajzait, egy képsorozatot a nürnbergi Dürer-emlékekkel, Vadász Miklós pompás rajzát, egy sorozatot a görög római arckép-szobrászat remekeiből. Szépirodalmi olvasmányok: Kuffka Margit és Erdős Renée versei, Szende-Dárday Olga és Claude Farrère regénye, Lakatos László novellája, stb. Egyéb közlemények: cikk (ábrákkal) az időjárás mostani változásairól, Kun Andor cikke Kossuth Lajos bankjegypöréről s a rendszeres heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A **«Vasárnapi Ujság»** előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a **«Vasárnapi Ujság»** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Ne hagyja magát félrevezetni! Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u. 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges pártfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

SPORT.

Az őszi lóversenyek.

A Nagyváradai Versenyegylet szokásos lóversenyét szeptember 21 és 22-én tartja meg ez évben a nagyváradai gyepen. A nevezési határidő szeptember 11, esti 8 óra.

A versenyek sorrendje:

Első nap szept. 21.

I. *Eladó handicap.* 1300 korona, ebből 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 1500 m. A győztes 1500 koronáért árverés útján eladó.

III. *Zerge akadályverseny.* 1000 korona a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur díja. Ebből 800 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 4200 m.

III. *Ürögdi akadályverseny.* 1800 korona. 1500 korona a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur díja, 300 korona egyleti díj. Ebből 1500 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 4200 m.

IV. *Szálkai gátverseny.* 1000 korona. 500 korona Biharvármegye díja, 500 korona Nagyvárad város díja. Ebből 800 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 2600 m.

V. *Fladó gátverseny.* 1500 korona adva az Urlovasok Szövetségére által. Ebből 2000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 2800 m.

VI. *Bónéki díj.* 1800 korona. 1500 korona adva a Magyar Lovaregylet által 300 korona egyleti díj. Ebből 1500 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 1800 m.

Második nap, szept. 22.

I. *Eladó verseny.* 1300 korona, 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 1800 m.

II. *Hadsereg akadályverseny.* 1300 ko-

rona. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 4200 m.

III. *Nagy akadályverseny.* Handicap. 2200 korona, a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur díja. Ebből 1800 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 5000 m.

IV. *Iklódi gátverseny.* 1000 korona adva az Urlovasok Szövetségére által. Ebből 800 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 2600 m.

V. *Szentmátoni gátverseny.* 1800 korona 1500 korona adva a Magyar Lovaregylet által 300 korona egyleti díj. Ebből 1500 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 2800 m.

VI. *Nagyvárad díj.* 1500 korona a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur díja. Ebből 1200 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 1300 m.

Dijmérkőzés a Sporttérén. Délután 3 órakor kezdődik ma a B. V. C. díjmérkőzése a sporttéri pályán. Ajánlatos a közönségnek pontosan megjelenni, mert a NAC az első mérkőzésen játszik a Szolnoki Máv. sp.-e-tel. 400 fenntartott hely áll a közönség rendelkezésére. A kényelemről még a szokottnál is jobban gondoskodott a B. V. C. vezetősége. A mérkőzéseket Ujvári Ödön szövetségi bíró vezeti akit a szövetség küldött ki e fontos szerepre. A mérkőzés iránt igen nagy foku az érdeklődés, mindenki drukkol a kedvenc Nac. színekért. Reméljük, hogy minden erejűkkel küzdeni fognak és akkor a győzelem nem maradhat el. Arad és Szeged küzdelme is rendkívül érdekes lesz, a régi rivalisok küzdelme teljesen nyílt jellegű. A mérkőzés helye: Fentartott hely K. 140, Tribün K. 180, II. hely K. 1. — Elővetelben minden jegy 40 fillérrel olcsóbb.

Két vidéki sportegylet mérkőzése
A berettyóújfalui SE. és a mezőtelegi SE. ma tartja meg revanche mérkőzését Mezőtelegen. Ugyanis a berettyóújfalui sportegylet football csapatát 2 : 0 arányban legyőzte a mezőtelegi sportegylet. Ezért kért revanche mérkőzést a berettyóújfalui sportegylet, ami ma délután lesz Mezőtelegen. A mezőtelegi csapatában nagy a bizakodás, hogy megint győzni fognak. Különösen sokat várnak *Rolko* postasegédtszítól, az egylet legkitűnőbb footballistájától.

Igazságszolgáltatás.

Egy 23,000 koronás bérlet története.

— *A bérletből kimozdított nagybérlet.* —

A nagyvárad királyi törvényszék polgári bírósága hatalmas birtokperben mondott tegnap ítéletet. Milliók forogtak kérdésben és mind a két fél teljes erővel működött, hogy a maga igazát juttassa győzelemre a bíróság előtt. Teljes három éve folyik már a rendkívüli érdekes per és még a Kuria csak ezután fogja kimondani az utolsó szót.

Látszólag egyszerű az egész ügy. Egy nagy birtokos hatalmas birtokát bérbe adta. A bérbevevők szerződészegést követtek el és a bérbeadó emiatt a szerződés értelmében megindította az eljárást a bérletből való kimozdítás iránt.

A per azonban nem folyt ilyen könnyen. A felperes és az alperes a bizonyítékok egész sorozatát vitték a perbe, az első bíróság eluta-

sította a keresetet, a törvényszék viszont helyt adott a felperes kérelmének, azután a Kuriához került az ügy, amely új ítélet meghozatalára utasította a törvényszéket.

A következő néhány adatból ki fog tűnni, hogy a bérletnek milyen hatalmas érdekei forogtak kockán.

Szlávy József biharmegyei nagybirtokos néhány évvel ezelőtt bérbe adta 1600 hold területű földbirtokát *Grósz Armin* és fiának 23,000 korona évi bérért. A szerződést azonban *Grósz Armin* nem tartotta be, több rendbeli szerződészegést követtek el. A bérbeadó erre, a megkötött szerződés értelmében megindította a pert a bérlet ellen a székhelyi járásbírósnál a bérletből való kimozdítás iránt. A járásbírósnál a bérletből való kimozdítás iránt. A járásbírósnál azonban nem adott helyt a keresetnek. Erre a felperes, akit a per folyamán *Fráter Pál* ügyvéd képviselt, természetesen felebbezést adott be a nagyvárad törvényszékhez.

A törvényszék hosszas tárgyalás után a felperes keresete értelmében tényleg kötelezte a bérletet a bérlet átadására. A bérlet azonban az ítéletbe nem nyugodtak bele és így a hatalmas, már néhány kilóra növekedett aktatömeg a Kuriához került. A Kuria elrendelte a bizonyítás kiegészítését és új ítélet hozatalára kötelezte a törvényszéket. A kuria határozata értelmében tegnapelőtt hozta meg a nagyvárad törvényszék az új ítéletet, amelylyel felperes egész keresetének helyt ad és a szerződést megszünteti, a bérletet a bérlet elhagyására kötelezi, különbeni végrehajtás terhe mellett.

A szerződés értelmében a bérlet még 11 évtg tartott volna.

Ez az ítélet most még felkerül a Kuriához és az fogja az utolsó döntő szót kimondani a hatalmas perben.

§ Bilincshez vert foglyok a tárgyaláson. Egy öttagú zsebmetsző társaság került tegnap a fogházból a királyi törvényszék büntető bírósága elé: *Sulán Sándor*, *Orlandi József*, *Kohn Miklós*, *Schwartz Jenő* és *Klein Emil*. Legutóbb az élesdi vásáron operáltak, ahol *Szale Tódor* 500 koronáját lopták el. Itt azonban sikerült őket rajta csipni. A bíróság *Szöllösi* törvényszéki bíró elnöklété alatt tárgyalta az ügyet. A tárgyalás szenzációja volt hogy mind az öt fogoly a börtönőrök kíséretében bilincsekbe verve állott a bíróság előtt a tárgyaláson. Ugyanis a börtönőrök jelentése szerint az egyik fogoly *Sulán Sándor* a fogházban engedetlenkedni kezdett, toporzékol, nem akart megjelenni a bíróság előtt, úgy hogy szinte erőszakkal kellett a tárgyalásra hozni. A négy társában sem volt nagy a bizalom, így azután őket is bilincsekbe verték. A védők erősen tiltakoztak ez ellen, hogy a bíróság előtt a vádlottak a perrendtartás ellenére bilincsekben jelentek meg. Erdemleges tárgyalás azonban nem volt, mert a bíróság külön-külön védő kirendelését látta szükségesnek és ezért a tárgyalást elnapolta.

Bauer-Bajor Lajos. Bauer-Bajor Lajost, akit tegnap hoztak meg Amerikából, *dr Margalics* vizsgálóbíró újra kihallgatta. A megtört ember teljes beismerésben van és így a vizsgálóbíró nyomában átküdté az iratokat az ügyészséghez. Védője *Vászonyi* lesz.

MULATSÁG.

A szalontai varróleányok bálja. Szép nyári bálnak lesz ma színhelye Nagyszalonta. A kis város varróleánykái szövetkeztek egy báli táncmulatság rendezésére. A varróleánykákat, akik lázasan és fáradhatatlan buzgósággal dolgoznak báljuk érdekében, nemes cél vezeti. A bál minden jövedelmét a városi árvaház árváinak gondozására fordítják. A jótékony célra tekintettel Nagyszalonta egyik ur-asszonyát, *Csanády Jenőné*t kérték fel a bál védnöknőjéül. A lényes eredménynek ígérkező bálon jelen lesz nemcsak Nagyszalonta, hanem a járás összes intelligenciája is.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpadiás nélkül is készít **kittűnő** hirtű nevű.

Fogtechnica

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Szizgyártó és nyerges üzlet
Nagyvárad, Körözs-u. 33.

Budapesten és külföldön 10 éven át szerzett bő tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a mai kor igényeinek megfelelő uri kocsizó, lovagló és ígás lószerszámokat a leg-tökéletesebb kivitelben készíthetek, úgy hogy készítményeim a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

Elfogadok továbbá mindennemű javításokat és átalakításokat jutányos árák mellett. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Vad Gábor,
szizgyártó és nyerges.

TÁVIRATOK.

A király ünneplése.

Budapest, aug. 17.

(Saj. tud.) Ófelségét szük családi körben kellemes ünneplésben részesítette a felséges család. Mária Valéria gyermekei kedves verseket szavaltak s a király megcsókolta a gyermekek arcát.

A béli beszámoló.

Budapest, aug. 17.

(Saját tudósítónktól.) *Telegdi József* országgyűlési képviselő e hó 25 én tartja meg beszámolóját, kerületének székhelyén, *Bélen*. A

beszámolóra nagyban készülődnek. A képviselőt bandérium fogja várni az állomáson. A beszámoló után bankett lesz.

Uralkodók találkozása.

Budapest, aug. 17.

(Saj. tud.) Az Eche de Páris jelentése szerint a cár rövid időn belül Lengyelország fővárosába fog menni, ahol őfelségével és a trónörökösrel fog találkozni. A találkozás a németcsászár határozott kívánságára történik.

Vérengzés a vonaton

Bukarest, augusztus 17.

(Saj. tud.) Berlinből ma délután indult egyik vonaton rettenetes vérengzést vitt véghez egy fiatal ember. Egy szakaszban három nő ült. Később beszállt ugyanoda egy fiatalember is. Alig indult el a vonat a pályaudvarról, a fiatal ember kést rántott s mindhárom nőt összeszurkálta. A nők sikoltozására megállt a vonat. A zürzavarban sikerült elmenekülnie a fiatalembernek. Allitóltag egy elmekórházból megszökött őrült volt.

A bacsstóvárosi választás.

Budapest, aug. 17.

(Saj. tud.) Bacsstóvárosban most folyik a képviselőválasztás. Délután 4 órakor a szavazatok a következőképpen állottak:

Evelovics (munkapárti) 1010

Hadzsi (ellenzéki) 38

A munkapárt biztosra vett győzelmét a késő éjjeli órákban jelenti tudósítónk: Evelovics 1727 szavazattal győzött.

Meghalt tenniszezés közben.

Kaposvár, aug. 17.

(Saj. tud.) Nagy Aranka nevű előkelő urleány ma tenniszezés közben a labdáért lehajolt, hirtelen összeesett és meghalt. Halálát gyomorvérzés okozta.

Háromszoros gyilkosság.

Pozsony, aug. 17.

(Saját tudósítónktól.) Borzalmas gyilkosságot fedezett ma fel a rendőrség. A Zöldfa utcán egy Baja Katalin nevű házmesterné megölte 3 gyermekét. A 10 éves Katalint agyonszurta, az 5 éves Adolfot megfojtotta és átlötte, a 10 hónapos Károlyt szívenlőtte. Azt mondta, hogy a nagy nyomor készítette a borzalmas tette.

Bauernek harmadik cinkosa.

Budapest, augusztus 17.

(Saját tud.) Bauer Lajos ma vallo-mást tett. A vallomás szenzációs volt. Bauer megnevezte harmadik cinkostársát Salgó Ferenc amerikai állampolgár személyében. Ez 60.000 koronát kapott. Salgót most mindenütt keresik.

Zendülés Oroszországban.

Budapest, augusztus 17.

(Saját tud.) Cronstadban, a tengerészek zendülése miatt, ma kihirdették az ostromállapotot. A hadi tengerészek között mindnagobb a forrongás. Már nem-

csak az Északi, hanem Fekete tenger haditengerészei is csatlakoztak a zendülőkhöz.

Vörhenyes honvédek.

Gyula, augusztus 17.

Tegnap este hordágyon hat beteg honvédet szállítottak a kórházba. Konstatálták rajtuk a vörhenyt. Egyikük, Hermina Pál póttartalékos, estére meghalt. Kettőnek válságos az állapota.

Ölt a gyanu.

Komárom, aug. 17.

(Saj. tud.) *Tárnok Dezső* állami közuti hidfelügyelő ma felakasztotta magát. Azzal gyanuították, hogy közpénzt sikkasztott. Előbb 3-szor magára lökt s mikor látta, hogy a gölyök nem ölték meg, akkor akasztotta föl magát.

Bevonulás Szalonikibe.

Szaloniki, augusztus 17.

Riza bey és Isza Belyetinár, akik kétezer Emberrel Üsköbbe érkeztek, azt a feltételt szabják, hogy a fegyverek kiszolgáltatása tekintetében őket illesse a rendelkezési jog. Azzal fenyegetnek, hogy e feltétel megtagadása esetén az anauták haladóktalanul bevonulnak Szalonikibe.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

H. J. Köszönjük az érdeklődést; a Népkönyvtár ügye valóban minden pártolásra érdemes. Az *ébredő és cselekvő katolicizmus* nyilatkozik meg benne, ezért hányak ellene tüzet bizonyos körök. Ami pedig a felekezetieskedés vádját illeti, hát azt nagyon elkoptatták már ott tul a Vörös tengeren. Mikor a keresztényeket leszorítják mindenünnen, az nem felekezetieskedés, hanem türelem és liberalizmus. Mikor azonban a keresztények észhez kapnak és bátrak legalább ezt megtenni, hogy jó olvasmányokról gondoskodnak maguknak s kidobják némely hosszuhaju, de rövid eszű, szabadkőműves inasjelöltek vallásgyűlölt üres zöldségeit és nagyképu sületlenségeit: ez felekezetieskedés. Volt egyszer egy tolvaj, aki mikor kergettek, maga kiabálta legjobban: tolvaj, fogják meg! Ennek az egyszerű tolvajnak egyszer sikerült a stikli; azóta rendszeren kikacagják azokat a gyenge kis utánczókat, akik utána akarják csinálni.

KÖZGAZDASÁG.

A járadékok árfolyamesése.

Nem akarok ezen Európaszerte megnyilvánuló s gazdasági életünkben kétségtelenül nagy szerepet játszó fontos kérdéstről hosszabb elméleti fejtegetésekbe bocsátkozni, kizárólag csak a nagyközönségnek tapasztalható téves, mondhatjuk pesszimistikus felfogásnak igaztalan voltáról akarok néhány rövid megjegyzést tenni.

Minden kétséget kizáró tény az, hogy az államjadarékok árfolyamesése a különböző egymással szoros kapcsolatban lévő gazdasági jelenségek, egész sorozatával áll összefüggésben ez az árfolyam azonban semmikép sem járul hozzá az államhitel esetleges gyengi éshoz. Tulajdonképpen oka az esésnek elsősorban a nagyobb jövedelemmel kecsegtető egyéb

értékpapiroknak (különben részvényeknek) az élénk kereslet folytán előtérbe nyomulása az állampapírok rovására; másrészt pedig mert országunk a jelenlegi külügyi helyzetnél fogva külföldi nagyobb hiteire nem számíthat s így kizárólag mindenben csakis saját erejére támaszkodhatik.

A nyilvánuló pessimitikus felfogás egyelőre feltétlenül elítélendő, mert hiszen ha szigorúan megbíráljuk aktív gazdasági politikánkat, általában nem tekinthetjük ezen árfolyam depressziót egészségtelen jelenségnek. Kétségtelen azonban, hogy a beállt sűrű kínálatok az állam gazdasági életének vezetőit, illetve felelős fórumait óvatosságra intik.

Ez állapoton, csakis a további hiteloprációknak redukálásával az újabb kiadásoktól való tartózkodással, illetve azoknak esetleges teljes megszüntetésével lehetne sikeresen segíteni.

Amint külügyi helyzetünk csak némiképen tisztázódni fog s belpolitikánk ismét a rendszerbe jut, gazdasági életünkben is azonnal sürhetőbb viszonyok fognak uralkodni. Türelemmel várjuk a legjobbat s ne lássunk mindjárt rémképeket.

Hajek Zoltán.

Gabona üzlet.

Budapest

O árúban kevés üzlet fordul elő. A malomok miután nagy liszt-készlettel rendelkeznek, nem saivesen vásárolnak. Új árúban viszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többé-kevésbé javultak.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.79
Októberi buza	— — —	11.42
Októberi rozs	— — —	9.37
Októberi zab	— — —	9.73
Aug. tengeri	— — —	9.11
Szept. tengeri	— — —	9.01
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.50

Nagyváradon.

A gabonatörszén tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész árú változatlan.

Árak:

Buza	— — —	11.53—11.38
Rozs	— — —	9.37—9.31
Árpa	— — —	10.—10.20
Zab	— — —	9.37—9.38
Tengeri	— — —	9.01—8.61

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	860.—
Oszták hitelrészvény	— —	654.—
Salgótarjáni köszén	— —	778.—
Jelzálogbank	— —	462.25

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Középiskolai

magánvizgára-, érettségire-javító vizsgákra egész nyáron **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125-38.) Eredményei köztudomásulag kiválóak.

Fürdői menetrend.
NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Meghívó.

A Szántó-olpógyár részvénytársaság alapítói ezennel közbirre teszik, hogy a társasági részvénytőke lejegyzése megtörtént, minélfogva a tisztelt részvényjegyzőket az aláírás záridejétől számított törvényes időn belül

alakuló közgyűlésre

ezennel összehívják. — Az alakuló közgyűlés folyó 1912. évi szeptember hónap 1-és napján délelőtt 9 órakor a «Nagyvárad Bank és Kereskedelmi részvénytársaság» külön helyiségében (Nagyvárad, Zöldfa-utca 1. sz. alatt) fog megtartatni a következő tárgysorozattal:

1. Az alaptőkének kellő aláírás és megfelelő befizetés útján történt biztosításáról meggyőződés szerzése.
2. Az alapszabályok megállapítása.
3. A társaság megalakulása iránti határozathozatal.
4. A társaság igazgatóságának és felügyelő bizottságának megválasztása.
5. Az alapítók részére a felmentvény megadása.

Kelt Nagyváradon, 1912. augusztus 17-én.

Tisztelettel
Az alapítók.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Rimanóczy-u. 10. sz.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

„STANDARD” TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR
BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabadalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerű alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz ajánljuk patkány és egér-tifusz-bacilust. A 20. század legmegbízhatóbb patkány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egér-tifusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K

Charles Cirkusz!

Nagyváradon, a Nagypiacon
felállított óriási sátorban.

Vasárnap aug. 18-án

2 szenzáció 2
előadás 2

világhíros új műsorral.

Kezdeté délután 4-es és este 8 órakor.

A modern állatidomítások legnagyobb
szenzációja:

MISS CHARLES

17 db.-ből álló himoroszlán csoportja.

WAGNER H. cowboy

dompteur izgalmas mutatványa hat
remek királytigrirel.

CHARLES igazgató

nagyszerű idomításában jegesmedvék
és fókák.

Hétfőn augusztus 19-én

d. u. 4 órakor

**Búcsu
előadás**

fényes műsorral

Ma vasárnap az állatkert d. e.
9 órától d. u. 2-ig lesz nyitva.
D. e. 10 órától 12-ig próba a
ragadozókkal. Déli 12 órakor a
ragadozó állatok etetése.

Jegyek előre válthatók: Kiss Dávid és Társa
különlegességi tőzsdeben Rákócy-ut, Orsolya-
zárdapület kaphatók.

Köszönet nyilvánítás.

A fent hirdett utolsó előadásaim alkalmá-
nem mulaszthatom el, hogy mindenkinek azért a
meleg pártfogásért, melyben itt tartzkodásom
alatt részesítettek, a legőszintébb köszönetemet ki-
fejezem. — Elsősorban az igen tisztelt hatóságok-
nak, valamint a t. sajtónak a mindenkor irántunk
tanúsított előzékenységért, de különösen a nekem
oly kedvessé lett Nagyvárad város nagyrabecsült
közönségének azért a számos látogatásért, mellyel
az egész vendégszereplésem ideje alatt támogatni
szíves volt.

Kiváló tisztelettel

CHARLES CRONE

Charles cirkusz egyedüli tulajdonosa.

Charles Cirkusz!

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyóráit
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

**Villanyerő
berendezés.**

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak
hashajtó, hanem
együttal étvágy-
javító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműkö-
dést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyom-
or bajon is segít. Csomagja (kbl. 10—12-szeri hasz-
nálatra) 30 fillér.

Minden gyógyszertárban kapható.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrenyi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5%-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a lezelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előzár-
tosztással mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra

**Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe.**

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz in-
tézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik
a legmagasabb árban megvételnek.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.
N.-Várad és biharmegyei főraktára
KOLLINER D. és FIA
CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.
Telefon 75. Telefon 75.

Világos **Király** sörünket
valamint **SENT ISTVÁN** védjegyű

duplamaláta

sörünket, melyet a leghírnevesebb
orvostanárok mint kiváló gyógy-
ítalt ajánlanak.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

Hallatlan olcsó árban
szállít!

Nemes Károly

épület- és műbutor-asztalos
N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

Ebédlő,
háló-,
konyha-,
cseléd- és
előszoba

berendezéseket. Író-asztalok igen
jutányosan kaphatók.

Épület munkákra
költségvetés díjtalan.

Levelekre válasz.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Main railway schedule table for Budapest-Nagyvárad-Kolozsvár route, including columns for V.v., Gy.v., Sz.v., Gv.v., Tvsz., Sz.v., Gy.v. and station names like Budapest k. p. u., Szolnok, Püspökladány, etc.

Püspökladány—Debreczen—Szatmár.

Sub-schedule table for Püspökladány-Debreczen-Szatmár route, listing stations like Püspökladány, Kaba, Hajdusoboszló, etc.

Nagyvárad—Vaskó—Körösbarafalva.

Vesztop—Kötegyán—Pusztahollód.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Vaskó-Körösbarafalva route, listing stations like Váradi-Velence, Rontó, Félifürdő, etc.

Sub-schedule table for Vesztop-Kötegyán-Pusztahollód route, listing stations like Vesztop, Okány, Nagygyántó, etc.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Nagyvárad—Gyoma.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Békéscsaba-Szeged-Arad route, listing stations like Nagyvárad, Óssipuszta, Váradless, etc.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Gyoma route, listing stations like Nagyvárad, Óssipuszta, Uj-Palota, etc.

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Debreczen—Nagyvárad.

Sub-schedule table for Székelyhid-Margitta-Szilágysomlyó route, listing stations like Székelyhid, Kiskereki-A-vására, etc.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Ermihályfalva route, listing stations like Nagyvárad, Bihar, Paptamási, etc.

Sub-schedule table for Debreczen-Nagyvárad route, listing stations like Debreczen, Szepes-Telegdi-sósfürdő, etc.

At the bottom of the page, there is a note: 'Az idő közép-európai idő szerint. A vastag számok gyorsvonat-jelentenek. Az este 6 óráig terjedő reggeli 522-ig terjedő idő a per-alá húzásával van jelezve. Gy.v. = gyorsvonat. Sz.v. = szepes-telegdi-sósfürdő. Vv. = motorvonat. Vv. = vegyesvonat. Tvsz. = teleg-személyszállítással. † = a vonat feltételeesen megáll.'

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Ha Ön óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEÜN KÁLMÁN óráshoz, Te-leki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. — Órákban állandó nagy raktár.</p>	<p>Alapított 1895-ben. Deo Adiuuante! Imrek Károly épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 2. szám. Alapított 1895-ben.</p>	<p>HA A KOSSUTH- utczába vezeti utja, keresse fel a legjobb hírnévek örvendő KEPES ETEL varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.</p>	<p>Izsák Lidia mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint, Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző üzlet: TELEFON 1-53. szám.</p>	<p>Mezey János és Társa fűszer, csemege kereskedése Nagyrádon, szt. László-tér és Te-leki-utca sarok. Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.</p>
<p>Hallatlan olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni Szent János-utca sarok, Schvare Farkas-féle házban.</p>	<p>Fő a kézi mosás! A kézi mosást hívja meg MESZÁROS Mária gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válaszol. Telefon 67.</p>	<p>Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók Szilágyi Géza és Ts-nál Rákóci-ut Telefon. 630.</p>	<p>Táray Sándor saját műlakatos műhelye, vízvezeték szerelvéje NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz.</p>	<p>NE ADJUK pénzünket idegen cégnek, vegyünk lánckútát MÁRKUZ JÓZSEFNÉL Akadémia-u. 1. sz.</p>
<p>Czukrász sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás. Molnár János cukrász Kolozsvari-u. 50.</p>	<p>Keresse föl Haás Simon rövidáru férfi- és női divat-üzletét Szent János-utca 46. gyógyszertár mellett, hol hallatlan olcsó árban lehet vásárolni.</p>	<p>A „Nagyvárad Torna Club“ Clubhelyisége Kolozsvari-utca 50. szám alatt a „Varga féle“ Magyar Király kávéházban.</p>	<p>Udvari kávéház családok kellemes szórakozó helye. Estéknél Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat Szt. László-tér és Zöldfa-utca.</p>	<p>FELDSTRICK KÁLMÁN könyvkötészet és dobozgyártása NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabírók és körjegyzőségek szerződéses szállítója.</p>
<p>ROZSNYAY JÓZSEF mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvari-u. 77. Helyi és vidéki telefon-szám: 1076. Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismeretelm lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legfontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, hűtő és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemljem. Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.</p>	<p>Haas Lajos Gáz és villanyberendezési vállalat. Elvállal mindennemű gáz és villany-szereléseket és jókarbantartását. TELEFON 1038. sz.</p>	<p>Szántó Dezső első nagyvárad REDÖNY- GYÁRA Rulikovszky-ut TELEFON 491.</p>	<p>Csoda elárusítás!!!! Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitur, rumburger vászon, se-lyem és csipke dolgokat. Felárba árusítom. Löwinger Márton versenyáruháza Kert-u. 1. sz.</p>	<p>Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb Horvát Béni mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.</p>
<p>Haas Lajos Gáz és villanyberendezési vállalat. Elvállal mindennemű gáz és villany-szereléseket és jókarbantartását. TELEFON 1038. sz.</p>	<p>PENCZ JÁNOS (cipész, szakiparos.) NAGYVÁRAD, Szt. János-u. 34. Készít mérték szerint úri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.</p>	<p>Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát, u. m.: szobafestés és tapétázás.</p>	<p>WEINSTOCK Testvérek szobafestők és tapétázók NAGYVÁRAD, Gillányi-u. 21.</p>	<p>Legtisztabb kivitel jutányos árak mellett. Költségvetés díjtalan. Meghívásra házhoz jövünk.</p>
<p>Mayer Lajos kárpitós és díszítő GYÁR-U 1 SZÁM. Elvállal minden e szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövök. Állandóan készmunka kapható.</p>	<p>Az AUGUSZTUSI költözködésekor a legcélszerűbb HIRN M. és FIA villamosági vállalatához fordulni Kossuth Lajos-u. 16. sz. Nagy csillárraktár. Telefon 10-54. Telefon 10 54.</p>	<p>Györy Sándor villanyerőre berendezett keses és köszörűdeje Kert-utca, 4. szám. Elvállal mindentféle speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyíró gépet, zsillette és mindentféle más horotvák köszörülését pontosan eszközli.</p>	<p>Moly irtó szerek rovarpor, poloska tinktura, s többféle háztartási cikkek parket beeresztő viaszok kaphatók VADÁSZ ALBERT „Angyal“ drogueriában BÉMER-TÉR.</p>	
<p>Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók Lefkovits és Kácsér Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.</p>	<p>Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít SZENES SÁNDOR villamos berendezési vállalata Syalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jövök.</p>	<p>Reisinger József mechanikai gép és fegyverjavító műhelye Sas palota zöldfa passzáz, a hol a legprecízebb esztetika és gépmunkák készülnek.</p>		

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT
készíti**Kovács Zsigmond**műasztalos
Szacsvey-u. 70. sz.
Géperőre berendezve.Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal
megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

LENGYEL JÓZSEFépület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdő-
szoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok
állandó jókarban tartásátKöltségvetéssel úgy helyben, mint vidékre
díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338. szám.

Mezey Dezsőtoronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.Az ország egyik
legrégibb és leg-
megbízhatóbb
toronyórakészítő telepe.
Olcsó árak, több
évi jótállás.
Villanyerő
berendezés.Kivánatra árjegyzéket
bérmentve küld.**HRITZ ANTAL**cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca
BALOGH-féle házban.Elfogadok minden alkalomra cukrász süte-
mények (különlegességek) elkészítését jutá-
nyos árban, uszintén kapható naponta
kittűnő minőségű fagyalt és jegeskávé is.
Megrendeléseket házhoz szállítok. :-:**TELEFON 12-67.**Van szerencsém értesíteni a nagyér-
demű közönséget, hogy**autogén hegesztésre**berendezkedtem. Elvállalok **öntött vas,**
kovácsolt vas, réz és minden-
nemű törtrészek forrasztását.Készítek malomberendezést, henger
rovátkolást, vizitartányokat, itató vajúkat,
javítok feszmérőket (manometer), kölcsön
adok körszivattyúkat jutányos napidíj
mellett. Szíves pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje**Rohoska Pál,**

gépjavitó műhelye,

Nagyvárad, Sáncz-utca, 22 sz.

Tisztelettel értesítem a nagyér-
demű közönséget, hogy
Csengeri-utca 21-ik szám alatt
saját házamban, egy a mai kor-
nak mindenképen megfelelő**= épület és =**
műbutor asztalos

műhelyt létesítettem.

Elfogadok: előszoba és konyha
felszereléseket minden ki-
vitelben, továbbá templom,
iskola, gyógyszertár és ká-
véház berendezéseket kellő jár-
tas-ággal. Rajzzal és költség-
vetésekkel úgy helyben,
mint vidékre készséggel
szolgállok. — Tömeges rend-
eléseket kérve vagyok kiváló
tisztelettel**Gaál József**

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Telefon 235.

Telefon 235.

BENCZ GYULA**ELITE**

CUKRÁSZATA KOSSUTH-UTCZA 10. SZ.

Reggeli és uzsonna kávé.

Az uri közönség legkedveltebb
szórakozó helye. Parfait Hachee,
vagy másféle husos sütemények,
torták stb. megrendelésre a leg-
pontosabban elkészítettnek és
házhoz szállíttatnak.

Telefon 235.

Telefon 235.

Oltott mészBükkfa parkett, cementáru,
cserép, fedéllemez, gipsz, nád,
csatornázás, aszfaltozás stb.**Kondor Dezső**

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Ungváry és TokaiBankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája**RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.**

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

VÁLLALATI HIRDETÉS.Van szerencsénk a n. é. közönség be-
cses tudomására hozni, hogy 32 évi
tapasztalataim és tanulmányaim után a
mai kor igényeinek megfelelően**építkezési irodát nyitottunk.**Elvállaljuk épület építését, átalakításo-
kat, csatornázásokat szakszerű kivitelben,
szolid árak mellett. Nedves falak a leg-
ujabb találmány szerint teljesen szá-
razzá alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizű uszoda. Elsőrendű magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendű kőbányai „Polgári sör“. A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja. Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN
bérló.

Vaszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ első nagyváradai redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen céira épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöl-
tetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a **Teszler Simon posztó kereskedőt** kiegyeztettem, a **csődtömeget átvettem és azt rendkívüli leszállított árban kiárusítom.** A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüster-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costum divatkelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésárukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat **gyári áron alul kiárusítom** u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02 40
« « « « jobb minős. div. 3 mtr.	K 06 60
« « « « finomabb « « 3 «	K 12—
« « « « angol divat 3 «	K 19—
« « « « legfinomabb « 3 «	K 28—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb árban, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4 50
« finomabb «	K 5 50
« egész finomabb «	K 7—
fekete szalonhoz legfin. «	K 8—

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megtisztelni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 17 2.

Főrangú hölgyek legkedvencebb szépítőszere a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÈME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos bűvárlatok alapján készült arc-crème és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépítő és finomító.

A Margit-crémet a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz.

Pár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szepők, májfoltok és mindeunemű kiütések

A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél minden befolyása alól.

Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk!

Kapható az egész világon. Tégelye 1 K és 2 K. Margit-szappan 70 f. Margit-puder 1 K 20 f.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD.

Kapható minden gyógyszertárban. Nagyvárados: Csanda Endre, Irgalmasok, Hegedűs R. Kovács Béla, Leszner Alfréd, Lédig Árpád, dr. Medvigy Ferenc, Vadász Albert drougéria, Újvárosi drougéria, Berger Sándor illatszertár. Nagyszalontán: Berkes Armin, Szabó Emil gyógyszertárban.

ban kapható, Budapest, József-körut 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszérjegyüket.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kelemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vagner „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legolcsóbb hangszéráruházában kapható, Budapest, József-körut 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszérjegyüket.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester
Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37. Telefon 11-37.

**Meg van!!
az asszonyok öröme!**

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, **régi tűzhelyeket** (sparhelt) **át lehet olcsó pénzért alakítani.** Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak **árgengedmény.**

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban. Meghívás esetén házhoz jövök. Vidéki levelekre válaszolok.

Alapított 1884-ik évben.

Készít és javít

orgonákat, harmóniumot, zongorákat, pianinot és minden e szakmába vágó új munkát is a legújabb szisztema szerint

Friedl Leopold

orgona-építész

Nagyvárad, Szent János-utca 6.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes closetteket vizöblítéssel. Angol-closett berendezést, víztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

(különlegességek vaskereskedésében)

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

cs. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11—64.

Nagyváradon, Gerliczi-utca.

TELEFON
11—64.

Üvegcsiszolás
Üvegvesés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegdedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faönttükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzésére. Hajlitott tükörüvegek.